

Název a adresa školy:	Střední škola průmyslová a umělecká, Opava, příspěvková organizace, Praskova 399/8, Opava, 746 01
Název operačního programu:	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, oblast podpory 1.5
Registrační číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0129
Název projektu	SŠPU Opava – učebna IT
Typ šablony klíčové aktivity:	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (20 vzdělávacích materiálů)
Název sady vzdělávacích materiálů:	CJ I
Popis sady vzdělávacích materiálů:	Český jazyk I, 1. ročník
Sada číslo:	C–09
Pořadové číslo vzdělávacího materiálu:	09
Označení vzdělávacího materiálu: (pro záznam v třídní knize)	VY_32_INOVACE_C–09–09
Název vzdělávacího materiálu:	Hlavní principy českého pravopisu III
Zhotoveno ve školním roce:	2011/2012
Jméno zhotovitele:	Mgr. Šárka Šmehýlová

Hlavní principy českého pravopisu III

Psaní zkratk a značek

Zkratky, které vznikly zkrácením názvů s velkým písmenem na začátku, se píší s počátečním velkým písmenem, ostatní se píší malým písmenem; tradičním způsobem zkracování je vypsání prvního písmene či slabiky slova, pokud možno zakončené souhláskou, ukončí se tečkou.

Některé frekventované zkratky

n.l. – našeho letopočtu, *tzň.* – to znamená, *atp.* – a tak podobně, *apod.* – a podobně, *mj.* – mimo jiné, *např.* – například, *resp.* – respektive, *č.p.* – číslo popisné, *a.s.* – akciová společnost, *s. s. r. o.* – společnost s ručením omezeným, *sv.* – severovýchod; svazek; svatý.

Zřídka se vypisuje první a poslední písmeno slova, za zkratkami tohoto typu se tečka nepíše (*fa* – firma, *pí* – paní).

Zkratková slova jsou zkratky, které mají charakter slov. Skloňují se a mohou být zdrojem dalšího odvozování nových slov (*Čedok* – Česká dopravní kancelář).

Psaní slov přejatých

Některá slova se píší původním pravopisem; jedná se o omezený počet slov (*causerie*, *interview*, *outsider*) a citáty z jazyků užívajících latinku (*ad hoc*, *allegro*, *adagio*).

Většina slov přejatých se píše podle zásad českého pravopisu (*aféra, prézens, pedagog, kánoe, aerobní*); původní *c* vyslovované jako *k*, se píše jako *k* (*kakao, kaňon*), *th* se píše jako *t* (*éter, metan*), písmena původně zdvojená se zjednodušují (*adresa, alergie*).

Psaní *s* a *z* se řídí většinou výslovností a délkou samohlásek.

Psaní velkých písmen

Obecná pravidla

Velká počáteční písmena píšeme:

- na začátku věty;
- ve vlastních jménech, názvech ulic, tříd, nábřeží, států, organizací, oficiálních dokumentů;
- ve slovech či spojeních vyjadřujících úctu, popř. formální zdvořilost;
- v ustálených zkratkách, značkách a zkratkových slovech.

Nejdůležitější dílčí pravidla

Velká počáteční písmena píšeme:

- v souslovných vlastních jménech (ulice Nad Alejí, dům U Tří sluncí, náměstí Krále Jiřího z Poděbrad, ulice U Slunce);
- v souslovných vlastních jménech měst, městských čtvrtí, sídlišť a osad ve všech slovech kromě předložek (Moravské Budějovice, Hradec nad Moravicí, sídliště Nová Role);
- v oficiálních názvech zeměpisných jmen (Jižní Amerika, Pyrenejský poloostrov, mys Dobré naděje).

Malé písmeno píšeme:

- v pojmenováních hnutí příslušníků sekt, náboženských proudů (husité, křesťané, májovci);
- ve slovech republika, království, pokud jimi nezačíná oficiální název (Česká republika).

Praktická část

Uveďte zkratkou tučně označená slova:

Pracuje u firmy OKD. Připravte osmiprocentní roztok. Tento výrobek vyrábí Oko, společnost s ručením omezeným. Autobus odjíždí v devět třicet. Studuji na Střední škole průmyslové a umělecké v Opavě. Kup 20 dekagramů tvrdého sýra. Celý proces opakujte třikrát. Organizace spojených národů.

Rozhodněte, kde má být velké písmeno a kde malé písmeno:

ABSOLVENTI STROJNÍ PRŮMYSLOVKY, ULICE NA VALECH, HUSITÉ, EVROPSKÁ UNIE, POSLANEC PARLAMENTU, ZASEDÁNÍ RADY EVROPY, NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ, ZÁKLADNÍ ŠKOLA V KOCOURKOVĚ, STŘEDOZEMNÍ MOŘE, NIAGARSKÉ VODOPÁDY, ČESKÁ REPUBLIKA, ÚSTÍ NAD LABEM, ULICE V JÁMĚ, FILOZOFICKÁ FAKULTA KARLOVY UNIVERZITY, DŮM U JEDNOROŽCE, VELKOMORAVSKÁ ŘÍŠE, NÁRODNÍ DIVADLO, LOUTKOVÉ DIVADLO, OPAVSKÉ KAŠNY, ČESKÉ POHRANIČNÍ HORY, SOUHVĚZDÍ MEDVĚDICE, LONDÝNSKÁ ULICE.

Seznam použité literatury

- Sochrová, M.: *Český jazyk v kostce pro střední školy*. 2. vydání. Havlíčkův Brod: Fragment, 1999. ISBN 80-7200-338-0.